

ISSN 1993-3495 online

СОВРЕМЕННОЕ ПРОМЫШЛЕННОЕ И ГРАЖДАНСКОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО
СУЧАСНЕ ПРОМИСЛОВЕ ТА ЦИВІЛЬНЕ БУДІВНИЦТВО
MODERN INDUSTRIAL AND CIVIL CONSTRUCTION

2018, ТОМ 14, НОМЕР 1, 33–40

УДК 726.056

ХУДОЖЕСТВЕННО-КОМПОЗИЦИОННЫЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ ДУХОВНО-РЕКОЛЕКЦИОННЫХ ЦЕНТРОВ УГКЦ

Е. Т. Голубчак

*Ивано-Франковский национальный технический университет нефти и газа,
15, ул. Карпатская, г. Ивано-Франковск, Украина, 76019.*

E-mail: golubchak.kateryna@gmail.com

Получена 11 февраля 2018; принята 23 марта 2018.

Аннотация. В статье исследуется новый тип сакрального сооружения – духовно-реколекционный центр УГКЦ, который, в силу своей специфики и назначения, должен обладать высокой информативностью, выразительностью и архитектурной репрезентативностью. Определены художественно-композиционные основы формирования сооружений данного типа с целью создания комфортной и привлекательной среды для потенциальных посетителей.

Ключевые слова: духовно-реколекционный центр, художественно-композиционные приемы, визуальное восприятие, архитектурная организация.

ХУДОЖНЬО-КОМПОЗИЦІЙНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-РЕКОЛЕКЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ УГКЦ

К. Т. Голубчак

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
15, вул. Карпатська, м. Івано-Франківськ, Україна, 76019.*

E-mail: golubchak.kateryna@gmail.com

Отримана 11 лютого 2018; прийнята 23 березня 2018.

Анотація. У статті досліджується новий тип сакральної споруди – духовно-реколекційний центр УГКЦ, який, в силу своєї специфіки та призначення, повинен володіти високою інформативністю, виразністю та архітектурною репрезентативністю. Окреслено художньо-композиційні основи формування споруд даного типу з метою створення комфортного та привабливого середовища для потенційних відвідувачів.

Ключові слова: духовно-реколекційний центр, художньо-композиційні прийоми, візуальне сприйняття, архітектурна організація.

ARTISTIC AND COMPOSITIONAL FOUNDATIONS OF FORMING OF THE SPIRITUAL RETREAT CENTERS OF THE UGCC

Katerina Holubchak

*Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas,
15, Carpathian Str., Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76019.*

E-mail: golubchak.kateryna@gmail.com

Received 11 February 2018; accepted 23 March 2018.

Abstract. The article deals with the new type of sacral building – the spiritual retreat center of the UGCC, which, due to its specificity and purpose, should possess high informativity, expressiveness and architectural representation. The artistic and compositional foundations of the forming of buildings of this type are outlined, with the aim to create a comfortable and attractive environment for its potential visitors.

Keywords: spiritual retreat center, artistic-compositional techniques, visual perception, architectural organization.

Актуальність дослідження

Сучасне суспільство ставить перед Церквою ряд нових вимог, потреба задовольнити які зумовлює виникнення нових багатофункціональних сакральних закладів – духовно-реколекційних центрів, які, окрім стандартної богослужбової функції, наділені рядом нових суспільних функцій, що покликані забезпечити можливість розвитку рекреаційної, дозвілдової, благодійної, просвітницької та виховної діяльності.

Визначальним фактором, що зумовлює популярність та відвідуваність будь-якої споруди, і духовно-реколекційного центру зокрема, є її візуальне сприйняття. Світова сакральна архітектура демонструє неповторні та оригінальні рішення, що стають своєрідними візитками для своїх місцевостей. На відміну від храмової архітектури, що все ж таки підпорядковується певним канонам, архітектура духовно-реколекційних центрів дає зодчим значно більше можливостей для фантазії та експериментів, якими, безумовно, варто скористатись. Завданням архітектора є створення цілісного твору з гармонійним поєднанням внутрішнього функціонального наповнення та зовнішньої оболонки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Актуальність даної теми зумовлена дефіцитом фундаментальних досліджень, присвячених комплексному вивченню художньо-композиційних

прийомів та принципів архітектурно-планувальної організації духовно-реколекційних центрів. Варто скористатись науковими працями, що частково висвітлюють дану тему.

Зокрема наукові дослідження Т. А. Панченко [1] та Т. В. Буличової [2] аналізують появу та розвиток духовних центрів, а також їх функціональну та об'ємно-планувальну організацію. Особливості художнього вирішення багатофункціональних духовно-просвітницьких та парафіяльних центрів УПЦ подані в роботах І. В. Степанової [3], О. С. Слєпцова [4], Л. А. Федотової [5], М. С. Івіної [6], Н. А. Плахотної [7], Р. Н. Ліпути [8, 9]. Серед зарубіжних вчених особливості архітектурної організації сакральних, духовних та рекреативних центрів вивчали А. Тетіор [10], Т. Джонс [11], П. Річардсон [12], Р. Регалбуто [13], Е. Совік [14], Р. Седжерс [15].

Метою дослідження є виявлення основних художньо-композиційних прийомів вирішення духовно-реколекційних центрів з метою створення комфортного та привабливого середовища для потенційних відвідувачів.

Виклад основного матеріалу

Духовно-реколекційні центри, поєднуючи в собі безліч функцій, ставлять за мету забезпечити належне духовно-просвітницьке та житлово-побутове середовище, що задовольняло б потреби парафіян, паломників та туристів, а також спри-

яло б формуванню глибокої релігійної свідомості та духовності.

Запорукою успішного функціонування будь-якої споруди є гармонійно поєднаний комплекс усіх структурних елементів архітектурного середовища – об'ємно-просторового рішення, ландшафтного благоустрою та облаштування внутрішнього простору споруди.

Духовно-реколекційні центри в силу своєї специфіки та призначення повинні володіти високою інформативністю, виразністю та архітектурною репрезентативністю. Естетична інформація, яку несе споруда ДРЦ, визначає емоційну оцінку глядачем форми, ритміки, пропорційності, кольору об'єкта, його художні характеристики. Основу сприйняття архітектурної інформації формують сенсорно-психологічні універсалиї людини (зокрема зоровий аналізатор), які необхідно враховувати при проектуванні [2]. Для створення гармонійної довершеної архітектурної композиції ДРЦ рекомендується застосовувати ряд архітектурно-композиційних прийомів:

- врахування сакральної складової;
- естетична унікальність та оригінальність архітектурних рішень;
- сучасна інтерпретація та стилізація рис народної архітектури;
- використання новітніх будівельних матеріалів та конструкцій;
- орієнтація на екологічну архітектуру;
- застосування основних засобів композиції (пропорція, масштаб, ритм, тектоніка та ін.);
- унікальні поєднання кольорів та фактур в опорядженні фасадів;
- гармонія з природним довкіллям.

Врахування даних принципів створить цілісну гармонійну структуру та забезпечить позитивне естетичне сприйняття та емоційне навантаження споруди на відвідувача.

Архітектурно-художній фактор, який насамперед, залежить від ідейного задуму автора проекту, визначає стилістику проектного вирішення, вибір будівельних та оздоблювальних матеріалів, колірну гаму та фактуру фасадів та інших складових, що формують художній образ будівлі. При виборі архітектурно-художнього вирішення та оздоблення фасадів важливо пам'ятати, що архітектура споруди відіграє роль культурно-естетичного чинника забудови території, тому важливо, щоб споруда гармоніювала з місцевим архітектурним колоритом та доповнювала його.

Форми споруди диктуються в першу чергу логікою функціонального планування (рис. 1). Безперечно, саме функціональне призначення та характер ДРЦ свідчить про нерозривний зв'язок даного типу споруд із сакральною складовою (храми, монастирі, паломницькі центри), що відповідним чином повинно відобразитися в зовнішньому та внутрішньому опорядженні споруди. Тому загальна стилістика ДРЦ безперечно носить духовний, *сакральний характер*, який формується в першу чергу через присутність поблизу або ж в структурі самого закладу сакрального ядра. *Сакральне ядро*, тобто каплиця чи молитовний зал, займаючи велику площу та об'єм в загальній структурі споруди, пред'являє до архітектора найбільшу кількість специфічних вимог конструктивного, функціонального та канонічного характеру (тридільна структура храмової зони, хрестоподібна форма плану, симетрія тощо). Тому процес пошуку архітектурно-художнього вирішення споруди повинен відштовхуватися від особливостей саме сакральної складової, її тектонічних, конструктивних, об'ємно-просторових рис, які, власне, і визначатимуть кінцевий зовнішній вигляд закладу. Сучасна практика проектування культових споруд демонструє унікальні підходи до формування сакрального ядра, що проявляється в першу чергу різними нетиповими конфігураціями плану.

Навчально-просвітницька, рекреаційно-дозвіллова, житлова, експозиційна зони в свою чергу суттєво впливають на формотворення та зовнішній вигляд споруди, визначаючи кількість зашкленних поверхонь, особливості конструктивних рішень, пропорції та тектоніку споруди.

Вхідна зона, в якості візитної картки закладу, подібно до сакральної зони повинна чітко виділятися із загального фону споруди, а також носити певну сакральну символіку. Архітектура та форми ДРЦ призначені демонструвати її суспільні функції, її візуальну доступність та відкритість на протигагу аскетичним глухим стінам, що характерні для багатьох сучасних споруд.

Житловий блок приміщень чітко простежується у зовнішній структурі споруди через ритмічну повторюваність віконних отворів, балконів. В даному випадку доцільно фрагментарно розбивати цю ритмічну одноманітність відповідними конструктивними чи опоряджувальними засобами.

Рисунок 1. Типова схема функціонального зонування духовно-реколекційних центрів УГКЦ.

Рекреаційно-дозвіллеву зону доцільно доповнювати відкритими просторами, влаштувати озеленені тераси та дахи, зимові сади, відкриті лоджії з метою організації відпочинку та дозвілля у безпосередньому єднанні з природою, що суттєво розширить функціональну програму закладу. Такий підхід особливо стане в пригоді при проведенні на території ДРЦ молодіжних та дитячих християнських таборів.

Наявність актового та конференц-залу чи інших великопробльотних приміщень зумовлює пошуки цікавих конструктивних рішень, що у свою чергу можуть збагачувати зовнішній вигляд споруди. До таких новітніх конструктивних прийомів належить використання металевих ферм, сітчастих та мембранних оболонки, кесонів, куполів тощо. Оригінальність та неповторність архітектурних рішень досягається шляхом використання новітніх систем влаштування верхнього та бічного природного освітлення: суцільне скління фасадів, що забезпечує неперервний зв'язок з природним оточенням, влаштування світлових ліхтарів для верхнього освітлення тощо.

Нівелювання не завжди привабливої *господарської та технічної зон* досягається різноманітними дизайнерськими прийомами, на кшталт вертикальних садів, що можуть стати навіть своєрідною «родзинкою» споруди.

Унікальні фактури та колірні поєднання досягаються широким спектром будівельних матеріалів та технологій, що пропонуються будівельною індустрією. При виборі матеріалів важливо надавати перевагу легким в експлуатації, безпечним та максимально екологічним матеріалам для забезпечення здорової та комфортної атмосфери в споруді та для досягнення природних фактур. Обираючи колірну гаму зовнішнього та внутрішнього опорядження ДРЦ, важливо уникати яскравих, неприродних кольорів, що створюють складний візуальний та психологічний тиск, а надавати перевагу природним спокійним та пастельним тонам, що сприятимуть умиротворенню, спокою, молитві.

Споконвіків архітектура була пов'язаною та залежною від розвитку технологій, а для сакральних споруд, присвячених Богу, завжди обирались найдорожчі та найдовговічніші матеріали та конструкції. Сучасні конструктивні технології та величезний спектр будівельних матеріалів дозволяють втілювати найсміливіші ідеї зодчих, що особливо важливо для споруд ДРЦ, архітектура яких повинна бути сучасною, привабливою для молодого покоління і нести у собі сакральну ідею.

Гармонія форм та архітектурно-художня єдність будь-якої споруди досягається грамот-

ним оперуванням важливих композиційних засобів – масштабу, пропорцій, контрасту, нюансу, ритму та інших засобів, що зумовлюють архітектурну цілісність.

Принципи «зеленої» архітектури все частіше використовуються в зовнішньому та внутрішньому опорядженні: вертикальне озеленення, зелені дахи, тераси, озеленені атріуми тощо. Застосування таких прийомів надає ще більшої органічності та гармонії споруді, покращує мікрокліматичні показники і, як наслідок, сприятливо впливає на організм людини. Найяскравіше це проявляється в сучасній архітектурі, і сакральне зодчество не є винятком. І це цілком законно, адже новітні «зелені» технології несуть у собі ідеї, прямо пов'язані з релігійним світосприйняттям – ідеї чистоти, гармонії, спорідненості з природою, створеною Творцем, та шанобливого ставлення до природного середовища.

Сучасні експерименти зодчих з фактурами, кольорами, світлом та пластикою форм сформували ряд новаторських архітектурних та дизайнерських прийомів вираження сакрального. Споруда ДРЦ повинна поєднувати у собі найсучасніші *новаторські архітектурні рішення*, що викликать заохочення та інтерес у відвідувачів, і водночас підпорядковуватись та гармоніювати з уже існуючим комплексом сакральних споруд та природного ансамблю, підкреслювати його цілісність. Цього можна досягнути шляхом використання автентичних будівельних матеріалів, інтерпретованих традиційних форм та конструкцій народної архітектури (стрімкі гуцульські дахи, стилізовані зрубні конструкції), схожих стилізованих засобів оздоблення фасаду та елементів національного колориту, кольорової гами вже існуючих споруд, що забезпечать вдалу адаптацію споруди до існуючих умов. В даному аспекті важливо віднайти *гармонійне співвідношення традиційних та новаторських прийомів*.

Культурно-географічний фактор накладає суттєвий відбиток на об'ємно-просторові та художньо-композиційні вирішення споруди ДРЦ. Історія, культурні традиції та етнічна приналежність тієї чи іншої території не може залишатись осторонь при проектуванні будь-якої споруди. Навіть на сучасному етапі розвитку архітектурної думки існує безліч яскравих прикладів створення споруд з сучасними архітектурними рішеннями, які гармонійно переплітаються та

контрастують з рисами регіоналізму та народної архітектури тієї чи іншої місцевості.

Такі зразки засвідчують прагнення архітекторів не лише йти в ногу з сучасними конструктивними та технологічними рішеннями, але й свято берегти та передавати нащадкам історію та традиції краю. Неймовірна багатогранність культури та традицій, багатий етнічний склад населення України надають архітекторам широкий спектр художніх прийомів та ідей для втілення їх у своїх проектах.

Свої корективи у формотворення споруди вносить і *природно-кліматичний фактор*, що зумовлює необхідність врахування кліматичних особливостей того чи іншого регіону при виборі відповідних конструктивних рішень, зокрема форма даху та площа скління. Кліматичні фактори зумовлюють врахування таких параметрів, як інсоляційний режим території, кількість опадів, вітровий та температурно-вологісний режим, що відповідно впливає на форму та орієнтацію споруди, розмір світло-пропускних отворів, а також застосування відповідних архітектурних прийомів, на зразок внутрішніх дворів, літніх майданчиків, озеленених терас, сонцезахисних пристроїв та озеленення з метою забезпечення оптимальних умов функціонування та експлуатації споруди.

У процесі даного дослідження було проведено анкетування, що визначало необхідність спорудження духовно-реколекційних центрів на теренах Прикарпаття. У соціологічному опитуванні взяло участь понад 230 осіб віком від 16 до 35 років. В процесі соціологічного дослідження було виявлено високий ступінь релігійності сучасної молоді та велике бажання долучатись до духовних джерел та брати активну участь у парафіяльному житті. Окрім того, метою опитування було довідатись думку молоді щодо архітектурного вирішення молодіжних реколекційних центрів. На їхню думку такий заклад повинен бути сучасним, привабливим для молодого покоління і водночас містити у собі чітко виражену сакральну символіку.

Досліджуючи художньо-композиційні основи формування духовно-реколекційних центрів УГКЦ, варто також розглянути варіанти їх композиційно-просторового вирішення (рис. 2). Аналіз світового досвіду проектування споруд даного типу дозволив класифікувати їх за

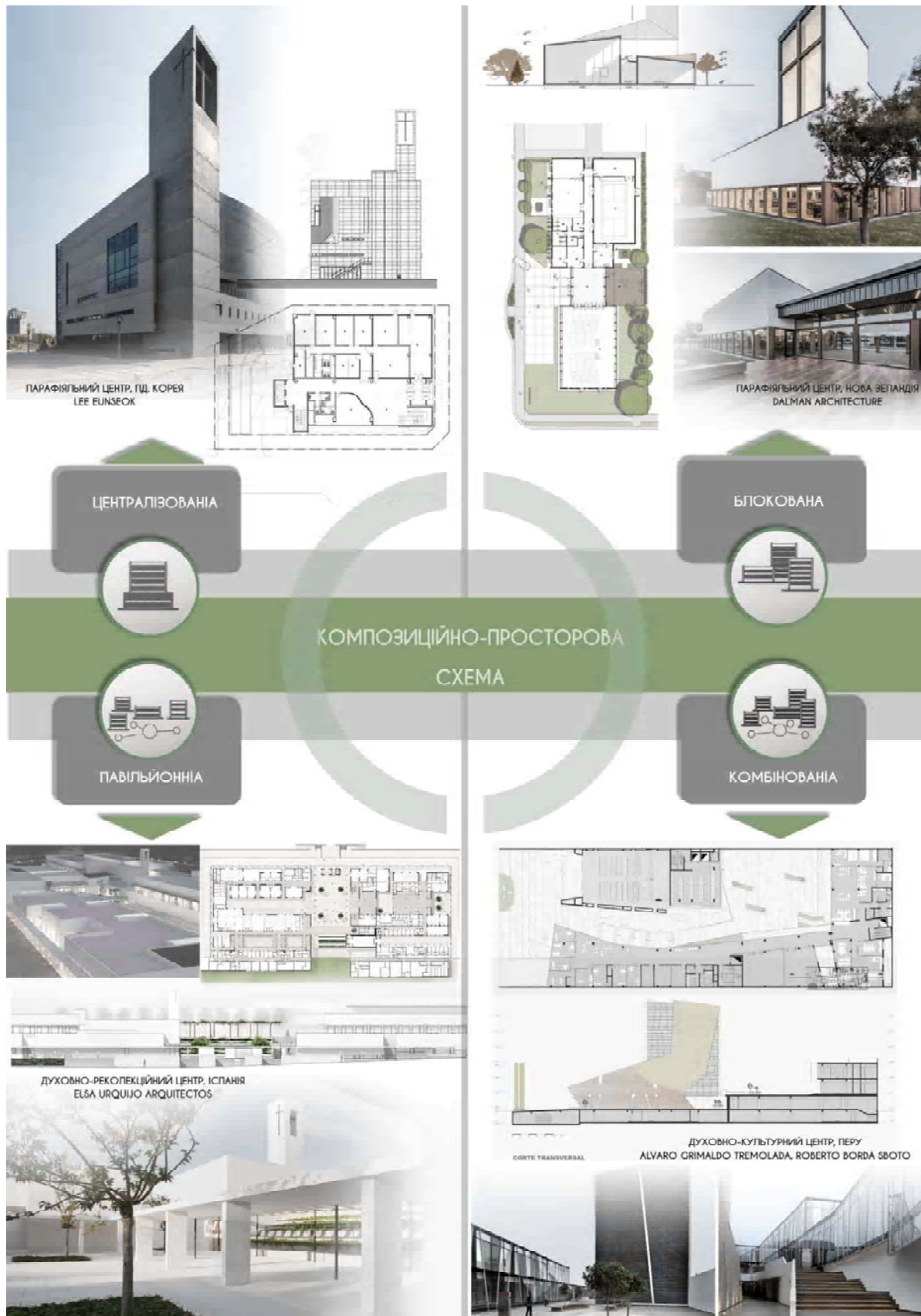

Рисунок 2. Класифікація ДРЦ за композиційно-просторовою схемою.

композиційно-просторовою схемою наступним чином:

- централізовані (компактні) – всі групи приміщень знаходяться всередині одного об'єму, що розвивається в основному по вертикалі;
- блоковані – групи приміщень розосереджені по окремих блоках, що зв'язані між собою переходами;
- павільйонні – розташування груп приміщень в окремих спорудах на території, розвиток переважно по горизонталі;
- комбіновані – поєднання всіх схем.

Тип композиційно-просторового вирішення здебільшого залежить від усіх вище наведених параметрів – функціонального призначення, величини та місткості, розташування в структурі населеного пункту. Наприклад, для малих та середніх ДРЦ в центральних частинах населених пунктів характерні компактні композиційно-просторові схеми, що зумовлюється високою щільністю забудови, а для великих об'ємів за межами міст та в рекреаційних зонах можливі також блоковані та павільйонні вирішення з відпо-

відним розподілом функцій. Однак у сучасній проектній практиці дуже часто зустрічається поєднання кількох композиційних рішень, тобто застосування комбінованих схем композиційно-просторової структури.

Висновки

Проведене дослідження дозволяє здійснити наступні висновки. Архітектурне проектування духовно-реколекційного центру – складне та багатofакторне завдання, вирішення якого вимагає комплексного підходу. В процесі формування об'ємно-планувальних рішень важливо враховувати всі особливості проектованої території – як природно-кліматичні та ландшафтні, так і містобудувні, що обумовлює унікальність та індивідуальний підхід в кожному окремому випадку. Художньо-композиційному вирішенню споруди ДРЦ варто надати першочергову роль з метою створення естетично довершеного гармонійного архітектурного середовища, привабливого для потенційних відвідувачів.

Література

1. Панченко, Т. А. Архитектурно-пространственная организация православных центров Беларуси [Текст] : автореферат диссертации ... канд. архитектуры : 05.23.23 / Т. А. Панченко. – Минск : [б. и.], 2013. – 27 с.
2. Буличова, Т. В. Архітектура православних духовних центрів на території України [Текст] : автореф. дис. ... канд. архіт. / Буличова Т. В. – К., 1994. – 16 с.
3. Степанова, І. В. Особливості принципів формування багатофункціональних духовно-просвітницьких центрів [Текст] / І. В. Степанова // Архітектурний вісник КНУБА. 2014. Вип. 1. С. 379–383.
4. Слепцов, О. С. Архитектура православного храма: от замысла к воплощению [Текст] / О. С. Слепцов. – К. : Издательский дом А+С, 2012. – 552 с.
5. Федотова, Л. А. Рекреационная среда паломнического туризма [Текст] / Л. А. Федотова // Строительство-формирование среды жизнедеятельности : Сборник трудов 14 Международной межвузовской научно-практической конференции студентов, магистрантов, аспирантов и молодых ученых / М-во образования и науки Росс. Федерации, Московский государственный строительный университет. – М. : МГСУ, 2011. – С. 208.
6. Ивина, М. С. Объемно-планировочные решения современных православных приходских храмовых

References

1. Panchenko, T. A. Architectural and spatial organization of Orthodox centers in Belarus: Author's abstract the thesis submitted for the Scientific Degree on competition of Candidate of Architecture: 05.23.23. Minsk, 2013. 27 p. (in Russian)
2. Bulychova, T. V. The architecture of Orthodox spiritual centres in Ukraine: Author's abstract the thesis submitted for the Scientific Degree on competition of Candidate of Architecture. Kyiv, 1994. 16 p. (in Ukrainian)
3. Stepanova, I. V. Features of principles of formation of the multifunctional religious education centers. In: *Architectural Bulletin Kyiv National University of Construction and Architecture*, 2014, Issue 1, pp. 379–383. (in Ukrainian)
4. Sleptsov, O. S. Architecture of the Orthodox Church: from concept to realization. Kiyev: Publishing House A+S, 2012. 552 p. (in Russian)
5. Fedotova, L. A. Recreational environment of pilgrimage tourism. In: *Construction-formation of living environment: proceedings Of 14 international interuniversity scientific and practical conference of students, postgraduates and young scientists*. Moscow: MSUCE, 2011, p. 208. (in Russian)
6. Ivina, M. S. Space-planning solutions of modern orthodox parochial temple complexes in large cities. In: *Modern problems of science and education*, 2014,

- комплексов в условиях крупнейшего города [Электронный ресурс] / М. С. Ивина // Современные проблемы науки и образования. 2014. № 3. Режим доступа : <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=13051>.
7. Плахотная, Н. А. Основные принципы архитектуры православных храмов Украины [Текст] / Н. А. Плахотная // Региональные проблемы архитектуры и градостроительства. Одесса : ОГАСА, 2003. Выпуск 5–6. С. 120–121.
 8. Липуга, Р. Н. Архитектурно-планировочная организация православных храмов Юго-Восточной Украины с учётом их исторического развития [Текст] : автореф. дис. ... канд. архитектуры : 05.23.21 / Липуга Раиса Николаевна. – Макеевка, 2015. – 22 с.
 9. Липуга, Р. Н. Периодизация развития сакрального зодчества Украины и становление архитектурных школ на юго-востоке страны [Текст] / Р. Н. Липуга // Вісник Донбаської національної академії будівництва і архітектури. 2012. Вип. 2012–4(96). С. 128–132.
 10. Тетиор, А. Н. Социальные и экологические основы архитектурного проектирования [Текст] : учебное пособие для студентов высших учебных заведений, обучающихся по специальности «Архитектура» / А. Н. Тетиор. – М. : Академия, 2009. – 231 с. – ISBN 978-5-7695-5692-0.
 11. Timothy, Jones. A Place for God: A Guide to Spiritual Retreats and Retreat Centers [Текст] : Paperback / Jones Timothy. – Shippensburg, PA : Image, 2000. – 480 p.
 12. Richardson, P. New spiritual architecture [Текст] / P. Richardson. – New York : Abbeville Press, 2004. – 224 p.
 13. Regalbuto, Robert J. A Guide to Monastic Guest Houses [Текст] / Robert J. Regalbuto. – Harrisburg, PA : Morehouse Publishing, 1998. – 257 p.
 14. Sovik, E. A. Architecture for worship [Текст] / E. A. Sovik. – Minneapolis : Augsburg Pub. House, 1973. – 128 p.
 15. Stegers, R. Sacred buildings [Текст] : a design man / R. Stegers. – Berlin : Springer, 2008. – 247 p.
- No. 3, Mode of access: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=13051>. (in Russian)
 7. Plakhotnaya, N. A. Basic principles of architecture of the Orthodox churches of Ukraine. In: *Regional problems of architecture and urban planning*, 2003, Issue 5–6, pp. 120–121. (in Russian)
 8. Lipuga, R. M. The architectural-planning organization of the Orthodox Churches of the South-Eastern Ukraine including features of their historical of development: Author's abstract the thesis submitted for the Scientific Degree on competition of Candidate of Architecture: 05.23.21. Makeyevka, 2015. 22 p. (in Russian)
 9. Lipuga, Raica. The division into periods of the sacred architecture development and the appearance of architectural schools in the South East of the country. In: *Proceeding of the Donbas National Academy of Civil Engineering and Architecture*, 2012, Issue 2012–4(96), pp. 128–132. (in Russian)
 10. Tetior, A. N. Social and ecological foundations of architectural design: a textbook for students of higher educational institutions studying in the specialty «Architecture». Moscow: Academy, 2009. 231 p. ISBN 978-5-7695-5692-0. (in Russian)
 11. Timothy, Jones. A Place for God: A Guide to Spiritual Retreats and Retreat Centers: Paperback. Shippensburg, PA: Image, 2000. 480 p.
 12. Richardson, P. New spiritual architecture. New York: Abbeville Press, 2004. 224 p.
 13. Regalbuto, Robert J. A Guide to Monastic Guest Houses. Harrisburg, PA: Morehouse Publishing, 1998. 257 p.
 14. Sovik, E. A. Architecture for worship. Minneapolis: Augsburg Pub. House, 1973. 128 p.
 15. Stegers, R. Sacred buildings: a design man. Berlin: Springer, 2008. 247 p.

Голубчак Катерина Тарасовна – преподаватель кафедры архитектурного проектирования Ивано-Франковского национального технического университета нефти и газа. Научные интересы: сакральная архитектура, ландшафтный дизайн, архитектурная организация духовно-рекреационных центров.

Голубчак Катерина Тарасівна – викладач кафедри архітектурного проектування Івано-Франківського національного університету нафти і газу. Наукові інтереси: сакральна архітектура, ландшафтний дизайн, архітектурна організація духовно-рекреаційних центрів.

Holubchak Katerina – Lecturer, Architectural Design Department, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas. Scientific interests: sacred architecture, landscape design, architectural organization of spiritual retreat centers.